

İngiltere ve AB üzerinde uzlaştığı Ticaret ve İşbirliği Anlaşması anlaşmasının detayları

İngiltere ve Avrupa Birliği'nin üzerinde uzlaştığı ticaret anlaşması, 1 Ocak 2021'den itibaren tarafların gümrüksüz ve herhangi bir kesinti olmaksızın ticaret yapabilmesine imkan tanıyor.

1246 sayfalık ticaret anlaşmasına

göre([https://ec.europa.eu/info/sites/info/files/draft_eu-](https://ec.europa.eu/info/sites/info/files/draft_eu-uk_trade_and_cooperation_agreement.pdf)

[uk_trade_and_cooperation_agreement.pdf](https://ec.europa.eu/info/sites/info/files/draft_eu-uk_trade_and_cooperation_agreement.pdf)) anlaşma, toplam hacmi 668 milyar sterlin 747 milyar euro olan karşılıklı ticaretin gümrüksüz, kesintisiz ve kotasız şekilde devamını teminat altına alıyor.

- Birleşik Krallık'ın AB'den ayrılması ile birlikte, taraflar arasında eşyanın serbest dolaşımı sona erecektir. Birleşik Krallık'dan AB'ye yapılan ihracatlarda gümrük kontrolleri uygulanacaktır.

- Birleşik Krallık ile yapılacak anlaşma, AB'nin Kanada veya Japonya gibi ülkelerle imzaladığı ticaret anlaşmalarından farklı olarak, tüm ürünleri kapsayacak olup bu ürünlerin gümrük vergisiz ve kotasız ticaretine imkan sağlayacaktır.

- Söz konusu vergisiz ticaretten faydalanmak isteyen işletmelerin menşe kurallarına uyması gerekecektir.

- Anlaşma, taraflar arasında tam menşe kümülasyonuna ve menşe beyanının fatura beyanı şeklinde yapılmasına self-certification imkan sağlayacaktır.

- Taraflarca verilen Yetkilendirilmiş Yükümlü Sertifikası ve benzeri kolaylıklar karşılıklı tanınmak suretiyle, taraflar arası ticarete ilişkin gümrük süreçleri basitleştirilecektir.

- Düşük riskli ürünlerde uygulanacak kendiliğinden beyan uygulamaları veya otomotiv, ilaç, kimya gibi karşılıklı çıkarların öne çıktığı belirli bazı ürünlerde sağlanacak kolaylıklar sayesinde anlaşma, ticarete uygulanan gereksiz teknik bariyerlerin önlenmesi amaçlanacaktır.

- Taraflar arası ticaretin adil bir şekilde gerçekleştirilmesini teminen, anlaşma devlet yardımlarına ilişkin hususlar da içerecektir.

İngiltere, her ne kadar AB'den ayrılmış olsa da Birlik, ülkenin ana ticaret ortağı durumunda yer alıyor. Verilere göre, 2019 yılı itibarıyla İngiltere'nin toplam ihracatında AB'nin payı 294 milyar sterlin ile yüzde 43 seviyesinde bulunuyor. AB'nin İngiltere'nin toplam ithalatındaki payı da 374 milyar sterlin ile yüzde 52 seviyesinde.

İngiltere ve AB arasında varılan anlaşma ile ticaretin gümrük vergisinden muaf, sınırsız şekilde devam etmesi garanti altına alınmış oluyor. Örneğin, anlaşmasız ayrılık durumunda yüzde 10 seviyesine kadar gümrük vergisi ile karşılaşabilecek olan İngiliz otomotiv sektörü, mevcut şartlarda AB ile olan pazar ilişkisini herhangi bir kesintiye uğramadan sürdürebilecek.

Öte yandan, şirketlerin, yaptıkları ticarete ilişkin ek formları doldurması, gümrük bildiriminde bulunması gerekecek. Özellikle tarım ürünlerinin sıhhi incelemeleri daha sıkı yapılacak.

İngiliz hükümetinin tahminlerine göre, ek belge ibrazının, gümrük bildirimlerinde yıllık 7 milyar sterlin gibi yüksek bir maliyete neden olması bekleniyor. Tüm bu sürecin yaratabileceği gecikme, iş gücü ve harcama kalemleri dikkat alındığında, bunun hem taraflara hem de şirketlere ek maliyet olarak yansımaları öngörülüyor.

Anlaşmaya ilişkin İngiliz hükümeti tarafından yayımlanan özet metinde, taraflar arasında yüzde 100 gümrüksüz ticaret vurgusu yapıldı.

AB Komisyonu da dün üzerinde uzlaşılan ticaret ve iş birliği anlaşması taslağına göre, taraflar arasında yeni bir serbest ticaret anlaşması yürürlüğe sokulacak.

Anlaşma, mal ve hizmetlerle birlikte yatırım, rekabet, kamu destekleri, vergi, ulaşım, enerji, balıkçılık, veri güvenliği ve sosyal güvenlik gibi alanları da kapsayacak.

Menşee kurallarına uyan mallara gümrük vergisi ve kota uygulanmayacak.

Taraflar, çevreyi koruyacak ve iklim değışimi ile mücadeleye öncelik verecek. Sosyal haklar ve işçi hakları gözetilecek.

Bağılayıcı bir uzlaşmazlık çözüm mekanizması kurulacak. Bu mekanizma, rekabetin adil ve eşit şartlar altında gerçekleşmesini sağlarken, rekabeti engelleyici davranışları önleyecek.

AB ve İngiltere kara sularındaki balık stoku ortak yönetilecek. İngiltere, balıkçılık aktivitelerini geliştirebilecek. Avrupalı balıkçıların faaliyetleri sürdürülecek.

Hava yolu, kara yolu, demir yolu ve deniz ulaşimleri devam edecek. AB ve İngiltere, ulaşım alanında adil biçimde rekabet edecek.

AB ve İngiltere vatandaşlarının sosyal güvenlik hakları koordine edilecek.

İngiltere, mali katkı sağlaması durumunda AB'nin araştırma programlarına katılabilecek.

Özellikle sınır ötesi suç ve teröre karşı emniyet ve adli iş birliği çerçevesi kurulacak.

AB ve İngiltere arasında Ortak Konsey kurularak anlaşmanın nasıl yorumlanacağı ve yerine getirileceğı belirlenecek.

İngiltere ve AB arasında balıkçılık, temel anlaşmazlık konularının başında gelmişti. İngiltere, kendi kıta sahanlığındaki kotasını yükseltmek isterken, AB kota paylarında kademeli zamana yayılan bir değışimden yana tavır almıştı.

Anlaşmaya göre, İngiltere'nin kendi kara sularındaki balıkçılık kotası yüzde 50'den 5,5 yıl içerisinde yüzde 75 seviyesine çıkarılacak. Böylece AB üyesi ülkeler, İngiliz kara sularındaki balıkçılık kota haklarının yüzde 25'ini kademeli bir şekilde İngiltere'ye devretmiş olacak.

Anlaşma kapsamında oluşabilecek ticari ve rekabet anlaşmazlıklarının, uluslararası hukuku esas alan tahkim mahkemelerince ele alınması öngörülüyor.

Avrupa Adalet Divanı'nın yeni anlaşma kapsamında İngiltere açısından bir rolü olmayacak.

İngiliz hükümetinden konuya ilişkin yapılan açıklamada, "Artık AB'nin yörüngesinde olmadığımızı, AB kurallarına bağlı kalmak zorunda olmadığımızı, Avrupa Adalet Divanı'nın artık bizim için bir rolü olmadığını ve egemenliğe dönüş için kırımızı çizgi niteliğinde olan tüm taleplerimize eriştiğimizizin kanıtı bu anlaşmadır." ifadeleri kullanıldı.

İngiltere ayrıca, anlaşma kapsamında, AB'nin üniversite öğrencilerine yönelik değışim programı olan **Erasmus'tan da çıkıyor.**

İngiltere Başbakanı Boris Johnson, İngiliz üniversite öğrencilerinin tüm dünyada eğitim görmesini sağlayacak "Turing" isimli yeni bir değışim programının oluşturulacağını belirtti. Programa, 1912-1954 yıllarında yaşayan ve 2. Dünya Savaşı'nda Alman kodlarını kırarak savaşın seyrini değıştiren ünlü İngiliz matematikçi Alan Turing'in soyadı verilecek.

Anlaşmanın; 30 Aralık'ta İngiliz parlamentosuna gelmesi, bu aşamadan sonra yürürlüğe girmesi için İngiliz Parlamentosu, AB Konseyi ve Avrupa Parlamentosu (AP) tarafından onaylanması gerekiyor.

Anlaşmanın ardından İngiltere'nin finans merkezi City of London'ın politika başkanı Catherine McGuinness, yaptığı değerlendirmede, "İngiltere ve AB'nin, müzakerelerinde en sonunda bir serbest ticaret anlaşması konusunda uzlaşmasından memnuniyet duyuyoruz. Anlaşma, her iki tarafta da iş dünyasına ve hanehalklarına uzun zamandır beklenen güvenceyi sağlayacak." ifadelerini kullandı.

İngiliz Motorlu Araç Üreticileri Topluluğu'ndan (SMM) yapılan açıklamada da taraflar arasında anlaşmanın memnuniyetle karşılandığı belirtildi.